

عدد:

در سعادت‌ده بیکی بوسته خانه فارشتو سنده
دلاویه هجضو صادق

محل اقامه:

سنہ لکی المخابراتی	در سعادت‌ده	ولاپاتر	همالک اجنبی
۳۵	۶۰	۹۰	۱۰۰
۰۰	۰۰	۰۰	۵۰

۰۰ غروشندره

تاریخ تأسیسی:
۱۱ نومبر ۳۲۴

مؤسسی : ابوالعلاء زین العابدین - ح. اشرف ادیب

مکتبۃ الفتن

صریح

۱۳۲۶

دین، فلسفہ، ادبیات، حقوق و علوم دن باخت هفتہ‌لیق رسالہ در

مکتبہ: موقیع آمار خانہ مع مندویہ قبول اولیا
در راج ایڈیشنز آمار اعادہ ایجاد ایجاد

عامطاء:

بر صحی سنه

در سعادت‌ده نسخہ سی ۵۰ پارہ در

فیروزہ دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسہ سنوی
۲۰ غروش فضلہ آنیز.

در سعادت‌ده پوسته ایله کوندریلیرسہ ولایات بدی اخذ اولنور.

۳۲۶ شعبان ۷ پنجشنبہ ۲۱ اگستوس ۳۲۴

« انسانیت، فکر دینی، مدنیت »

انسانلر بالطبع مدنیتدر . انسانلرک طبعتنده مدنیت حسی واردر ؛ بر جمیت تشکیل ایدرلک تماون و تناصر ایله امرار حیات هر انساندہ بر حس فطریدر . تاریخ، ماضی یه طوغر و نه قدر او زانورسہ او زانسون مطلقاً بر مدنیت، بر جمیت بشریه یه تصادف ایدر . انسانلرک پک اسکی زمانلرده کندولرینه کوره بر جمیتلری واردی . شوقدر وارکه مدنیت، افزاد جمیتك حائز اولدقلری علم و معرفت و تربیه فکریه ایله متناسب بولنیور . بناءً علیه پک اسکی زمانلرده کلوب چکن انسانلرک تربیه فکریه ایله کندولری کی حال ابتدائیه بولنديغىـدن جمیت و مدنیتلری ده شیمیدیکی مدنیته قیاس او لفاز درجه ده بسیط برحالدہ ایدی . اوت، ایلووده بركون کله جك، که اشته شیمی بزم درجه قصواسته واصل اولدی ظن ایتدیکم مدنیت . عادتاً وحشت اولوب قاله جقدر . اخلاق بزدهه وحشی نظریه باقه جقدر ...

اکلاشیلیورکه مدنیت انسانیت ایله توأمدر . فقط انسانلرک تربیه فکریه ایله متناسبدر . بناء علیه برابر ترقی ایدرلر، برابر تدنی ایدرلر . هر برشی قانون تکمله تابعدر . شرائطی جمع ایتدیکی صورتده ترقی ایدر، تکامله طوغر و خطوه انداز اولور .

تربیه فکریه ده طبیعی برشیدر ؛ قانون تکمله تابع اولماشی البت ضروریدر . فقط تربیه فکریه نک قانون مذکور تحته دخول ایده بیلیسی ایچون بیوک برشوط وارد . اوده تعاون و تناصر وعدالت او زرینه مؤسس بر جمیت بشریه نک وجود دوامی در . اوت، بو، شهـ سـ زـ شـ رـ طـ دـرـ « بـارـ قـهـ حـقـيـقـتـ تـاصـادـمـ اـفـکـارـ اـیـلـهـ مـیدـانـهـ چـيـقـارـ » دیسـورـلـرـ ؛ اـیـشـتـهـ بـوـکـلـامـ حـکـمـتـ مـأـلـ بـوـمـدـعـانـكـ ثـبـوـتـهـ شـهـادـتـ اـیدـیـورـ . اکلاشیلیورکه تربیه فکریه نک موجودیت و ترقیسی جمیت بشریه وعیت احتیاعیه نک پایدار اولماسته توقف ایدیور ..

شیمیدی جمیت بشریه نک حالنی بر آز تدقیق ایده لم . معلومدرکه جمیت بشریه نک دوامی ، پایدار اولماشی ، حقوق اجتماعیه نک تحت محافظه ده بواسنته منوطدر . حقوق اجتماعیه نک تحت محافظه ده اولماشی ده جمیته منسوب هر بر فرد کندو حقنی مطلقاً تحت امنیتده بولندر مقله برابر وطنداشلرینه قارشو او زرینه لازم کلن بتون و ظائف تکامیله اینجا ایتمکله اوله بیلور .

دیك جمیت دوام و تقاضی ایچون اینکی شرط وار ؛ بری : هر شخصیت کندو حصہ سنه اسابت ایدن « حق »، دیکری وطنداشلرینه قارشو مدیون اولدینی « وظیفه » در .

اشبو حق ایله وظیفه آراسنده اولان نسبتی تدقیق ایتدیکمزده هر بر حق کارشو سندہ بروظیفه ، رهبر وظیفه نک قارشو سندہ بروحی

امیر المؤمنین علی مشورتده بدلی خصال حیده واردر :

- ۱ استنباط صواب
- ۲ اکتساب رأی
- ۳ خطادن تحصن
- ۴ ملامت دن تحرز
- ۵ ندامتن نجات
- ۶ الفت قلوب
- ۷ اتباع اثر بپورمشدر .

لهمان او غلنه (اجعل عقل غیرك لك) دیشدر .
الحاصل اسلامیتده استبداد مقدوح واستشارة ایله اداره امور حکومت مددوحدر .

« ۸ » دلیل عقلی :

انسانلر عقل ، فهم ، ادراك و قابلیت جهتله ایله متفاوت يرادلش اولدقلرندن يکدیگرہ محتاج بولغشلر در .

بواحتیاج سبیله بینلرندہ تعاون و تناصر حصوله کلوب غنی فقیرک علنه و فقیر غینک پاره سنه وجاهل عالمک علنه و مرسیش طبیبک دواسنه وايتام و مجانین کی قاعزین عقلانک جایه سنه وعلى العموم اهالی امور دین و دنیاده ریاست عامه صاحبی برحکمداره عرض افتخار ایدر . ولايت عظمی و ریاست عامه پادشاهه عائد اولنگله برابر قطمات و سیمه و نفوس کثیریه محتوى بولنان عظیم بر ملکتی دائرة عدل وحـ اـیـنـتـ اوـزـ رـ اـدـارـهـ اـیـتـ اـطـرافـ وـ اـکـنـانـهـ کـیـ مـأـمـورـلـیـ نـتـ مـراـقبـهـ وـ تـرـصـدـهـ بـولـنـدـیرـمـقـ وـ سـعـ بـشـرـکـ خـارـجـنـدـهـ درـ . حـکـومـ مـأـمـورـلـیـ بالـعمـومـ اـجـراـ آـنـدـنـ مـسـئـولـ وـ تـبـعـهـ وـ زـبـرـ دـسـتـانـ لـحـقـلـرـنـدـهـ خـیرـ وـ اـنـفـعـیـ تـحـرـیـیـ بـحـبـورـ وـ تـصـرـفـلـرـیـ مـصـلـحـتـ وـ مـنـفـعـلـکـ وـ جـوـدـیـهـ مـتـوـقـدـرـ . بـوـنـجـهـ حـادـثـ وـ مـسـائـ مـهـمـدـهـ مـصـلـحـتـ وـ خـیرـیـ اـدـارـکـ وـ اـحـدـکـ مـوـقـ اـولـمـاسـیـ مـمـکـنـ دـکـلـدـرـ .

مسائل عباده و تدبیر بالاده داماً حقانیت او زرہ حرکت ایتمکه اجبار ایده جك بر قوت موجود او لادچه هر حال و کارده طریق مستقیم و سیل صواب اختیار ایدیله جکنے اصلاً اعتقاد ایدیله من .

مالکک هر طرفندن کلان مبعوثلر معموریته ، معارفه ، صنایعه ، رعایته و مأمورلرک ظلم و استبداد یا عدل و دادلرینه دائرة مطالعاتی سربستانه بیان و ممالک و عباد ایچون منافع عظیمدی تأمین ایله جکلر در . مشاورک استشاریه دکرلی اولماشی و بیان ایتدیکی رأی و مطالعه نک فائیه بخش عامه بولنسی لابه اولدینی مسلماندن اولنگله میتوث انتخاب ایده جك اولان اهالیت دکرلی ذاتلری انتخاب ایتلری اهم امور دز بولندینی کی اعیان اعض الغـهـ دولـجـهـ اـنـتـخـابـ اـیـدـیـلـهـ جـکـ ذـوـالـکـ دـخـنـیـ اـمـنـیـتـ عـامـهـ بـقـزـانـشـ وـ اـسـتـبـدـادـ وـ اـرـتـکـابـ وـ رـوـزـنـالـجـیـلـکـ کـیـ اـفـهـلـ رـدـیـشـ اـیـلـهـ لـکـلـنـامـشـ عـلـمـ وـ تـجـرـبـهـ وـ قـرـیـحـهـ اـیـلـهـ کـنـدـوـسـنـدـنـ استـفـادـهـ مـحـقـقـ بـولـنـشـ ذـرـانـدـ اـولـمـاسـیـ شـرـطـدرـ . محکمة تمیز اعضاشندن

علی هبده امین

تحقیله ایفا ایتمز لر، ضمیماً داعماً حکمرنی غائب ایدر، مقدور اولورلر.
بناء علیه بواسطه بزم ایشمه کلن، باشقه بر اصول، باشقه بر حای آرامالی یز.
برده حکومت منظمه و قانونی سایه سنه بو وظیفه نک تحت محافظه ده
بولندیریله جکی وارد خاطر اوایور. عجباً دوغر و می؟ خیر. بوده
طوغرو اوله ماز. زیرا بر حکومت نقدر منظم و قانونی نقدر محکم
اولورسه اولسون، انسانک اعماق قلیه سنه دکل، درون خانه سنه
جریان ایدن احواله بیله کسب اطلاع ایده من، قانونک اوراده تطبیق ده
مکن اوله من. حکومتک وظیفه سی و قانونک تطبیق احوال ظاهره دن
ذره قدر ایلوویه کیده من... حالبوکه انسانلردن ظهور ایدن احوال،
افعال، تمايلات پک متفاوت. بری حیدانه ظهور ایدرسنه، یوزده
طقسان طقوزی هیچ بر کسنه نک کسب اطلاع ایده میه جکی بر کیفیت
اوzerه صدور ایدر. ایشه حکومت بولله لرینه قازشونه قذیر ایده جک!...
افعال خفیه و تمايلات مضره بیه قارشو نصل معامله اجزا و هانکی قانونی
تطبیق ایده بیله جک؟!.. اورته اینی جاسوس ایله می طولدره جق؟!..
اعماق قلیه لوحه قدر «کوش تجسس» می اوزاده جق؟!.. هیهات!...
هیچ بری کار ایتمز...

وبرده ارکان حکومت ده عین بزم کجی انسانلر دلکی؟! یا آنلر ک
گندولرف کیم تحت محافظه ده بولندره جق؟ آنلر مغضتو ملر زمه.
ستدئی؟!.. خیر بالمکس... قوه شهويه لرینه برده جاء، وزدی است
اضمام ایتمکله مشتهیاته انهمک خصوصیه وها زیاده ضرسناتی
و آرغیلیت ابراز ایدیور. بناء علیه بو نقطه دی او زون او زادی به
ایشانه حاجت یوقدر ظن ایدرم.

اشبو قائدک و محافظک وظیفه مهمه سی گندولرنده بولنمی
مفترض بولان «ناموس = شرف نفس» ک اینه تفویض ایمک
ایستینله ده چوق تصادف اوایور. زمانزده بوفکر خیلی تعمی
ایتشدر. کویا «ناموس» حق وعدالتک یکانه حامیسی ایش کی
تلقی او لفتده در. هر کس مهم برد عواستنک ایشانه ناموسنی شاهد
اوله رق ایلوویه سوریور.

تعجبنا «ناموس = شرف نفس» دینلر خصلات بولله میم بروظیفه بی
قبول و ایفا ایده بیله جکمی؟ ویا خود دلیلسز اوله رق، آچیقدن و شایان
اعقاد اولیان بر دعوای!

ایشه بوجهتری آز چوق آراشدیرالم: ناموس، شرف نفس، کنه
وحقیقتی پکده آچیق بر صورت ده معلوم اولیان بر صفتی، که انسانک
قوم و قیله سی و منسوب اولدینی جمیعی نزدنه مذموم و مقدوح
و آنلر اراسنده حائز اولدینی مقام و رتبه سنه غیر مناسب اولان بر
شیئی ارتکابی مفع ایدر. ایشه ناموس و شرف نفس دینکمز خصلات
بولندن عبارتدر.

اولدینی کوریورز. عادتاً آزالنده اولان تسبیت ده ابوت ایله نبوت
بدتنه اولدینی که بر تضابنی آکدیریور: بر حق وظیفه دن، بر
وظیفه ده حق دن قطعاً اتفکاک ایتمز. علی طریق التضابن برابر بولورلر.
آکلاشلیور که حق ایله وظیفه بتون افراد بشر ایچون بر صراط
مستقیم تشکیل ایدیور. جمیته داخل اولان هر برفردک. اشبو طریق
محبود اوزرنده حرکت ایتمسی ضروریدر، مجبوریدر. اشبو طریق
معین و محدودک هر ایکی طرفی بر قعر جیمیدر. انسان هانکی طرفته
میل ایدرسه ایتسون بر کردابه واقع اوایور: یا گندو حقی اخلاق
ویا خود غیرک حقی پایمال ایتمش اولور. هر ایکی حال جمیتک انتظامی
اخلاق ایدر. بناء علیه بوکی حاله هیچ بروجهله قطعاً جواز ویرلز.
بهمه حال حق ایله وظیفه دن تشکل ایدن طریق عدالت دن هیچ بر
وجهله ذره قدر انحراف ایتمامک لازم کلور.

فقط انسان، قوه شهويه و قوه غضبیه آراسنده محصور بولافتده در.
بیچاره انسان نه پایه چق؟ بوایکی قوت کندو سی سورکلیور. انسان چار
نایچار اشبو قوتلرک او امسینه اقیاد ایدیور... ذاتا طبع انسانیه حس
اغضبیه نک تکلیف ایتمکلاری او جیبیلی بیجیلی مشتهیات، او انتقام
و تعدی حسلری!!... بیچاره انسان اوایکی قوتک النه اسیدر...
با خصوص کندیسی او مشترات حضورنده کوردی؛ آرتق قوه عقلیه
و وجودانیه نک حکمی قالمز....، ذا انسان ضعیف اوله رق یارادمشدر.
میستان هوایور که افراد منک بو طریق اوzerه ثابت اولوب هیچ بر
وجهله اطرافه میل و انحراف ایتمه سی تأمین ایدن بر محافظه و قائد
لازم. فقط بو قائدک و محافظک وظیفه سی کیم ایها ایده جک؟ بو وظیفه بی
هانکی بر قوتک الله تفویض و تودیع ایتلی؟ ایشه بونقطه ده آز چوق
تحریات اجرائیه احتیاجز واردر.

بادی امرده اشبو وظیفه مهمه بی ایها ایمک اوzerه خاطر منه دورت
و ولی قوت تبادر ایدیور: «قوه جبریه»، «ناموس = شرف نفس»،
«حکومت و قانونی»، «فکر دینی».

ابتدا قوه جبریه بی الله آلم: اوت، قوه جبریه ایله انسانی طریق
مستقیم اوzerنده ثابت بولندره میکن کی کورینور، شویله که هر کس
الله بیلدیکی آلات حریه و لاحی الله آلور. وظیفه سی بیلیوب اخلاق
حقوقه یلتنله قارشو استعمال ایله حق مشروعی ضیاع دن محافظه
ایدر!.. بو میکندر دلکی؟!

فقط بو، پک چیرکین، وحشیانه بر اصولدر. شان انسانیه هیچ
بر وجهله یا قشمیز. انتظامی تحت محافظه ده بولندره جغم دیرکن اسایش
اخلاق ایدلش اولور، اور تاق قانه بوغولور. بونکله برابر حق دامنا
قوت و مکنت اربابنده قالور. بولله لری هیچ بروقت کندو وظیفه لری

بولفسی لازم اولان ناموسی ده وار . فقط شو ناموس بر اصناف که ناموسنے هچ بروجنه بکره هن . بر اصناف ایچون حیل و دسائی ارتکاب و نقض عهود کبی شیلر ناموس سر لالدن محدود اولدینی حالده بر ناموسلو دیپلومات مسلکی اقتضاسی اوله رق بوکی شیلره پاک اعلیٰ مراجعت ایده بیلور ؟ بحوالی ناموس سر لاق صایلز .

بسارق بتون عمری حیل و دسایس سیاسیه ایله چکر دیکی حالده هچ برکسه بسارق ناموس سر لاق ایله آهان ایتدی . ذاماً ناموسی بر ذات ایدی . چونکه حائز اولدینی شرف نفس و موقع شخصیسی پاک کوزل محافظه ایتدی . . .

ایشته گورو لیور که ناموس و شرف دنیل خصلت هندی ب و بر مرکزده تقرر ایتمز ، بیک یوزلی ، ٹاپسز بر صفتدر . بناءً علیه بویله بر اس مهم کندو شونه تفویض ایدلز .

بر جمیت اصحاب کندو ناموس لری مساعده ایتدی کندن بر ایش بایار لو . حالبوکه اوایش دیکر جمیت ایچون طرزی اولور . اشته او برنجی جمیتک یادینی ایش ناموس لری دائره سنده اولمههه بر ابر دیکر جمیت اربابنه قارشو بروظیفه سر لالک تشکیل ایدر . چوق و قتلر ایشیدلش کور لشد رکه بری ناموسی دائره سنده بر ایش بایار ، لکن ارقداشی طرفندن تحظیهه ایدی لور ، ناموس سر لاق ایله آهان ایدی ایش . چونکه آنکه اوایشی ایله حقی صایع ایتش او لیور . اشته کور بورز که واقعه بو نلرک هرایکیسی حقلی ، هر ایکیسی ناموسی . لکن اورته ده بر « حق » ضایع اولدی . . .

ایشته بویله ضایع حق ، وظیفه سر لالک بر دکل ، ایکی دکل ، پاک چوق . لکن ناموس دائره سنده ، ناموس پرده سی آیشده !!! بوکی حلالک زیانی برنجی دفعه لرده پاک ظاهر او لیور سهده ، طبیعی تکرر ایتدی صورته آسایش و انتظامی اخلاق ایده رک جمیت بشریه و مدنیتی صارصار .

بناءً علیه « قائدک و محافظه لرق » وظیفه مهمه سی « ناموس » کبی اطراد سر بر شیوه تفویض و تودیع ایدلز . یالکز ناموس لری نامه ایش کور نلرک حالی ده شایان امن و اعتماد کور فلتز . . .

ایشته کور بورز که نفس انسانیک طریق عدل و صوابین انحراف ایتمه مه سی حقیله التزام ایده بیله جاک بر قوت بوله مدق . ایشته تعیین نظر ایدل دکده قوه جبریه ، ناموس و شرف نفس ، حکومتک وظیفه مذکوره بی ایفا بیه کفايت ایتمه بیکی اکلا شمله بی ، میدانه چیقدیه شهدی پکانه ایده من فکر دینیده قالدی .

ایشته بوفکر دینی نک شو وظیفه مهمه بی حقیله ایفا ایده بیله جی شبه سر زدر . زیرا « فکر دینی » جناب الله و حیات ابدیه بیه ایمان دن غبار تدر . بحوالده بر مؤمن داعماً بتون کائنا تک موجودی و بتون عالمک صانی اولان جناب قادر مطلق حضرت لرینه اینانور . بر مؤمن داعماً

فقط بونخصات پاک متفاوت و پاک مختلف طرز لرده ظاهر او لیور ، بر حد معنی بوقدر ، بر حقیقت معروفه سی ده معلوم دکل دندر . هر بر قیله و بتون جمیتلرک اراسنده متفق علیه و بر مرکزده ثابت بر نونه سی پاک آز بولیور . حتی بر چوق نقطه هلو وارد رکه بر جمیت نزدنده کندو سی ارتکاب ، خست نفس و ناموس سر لاق عد ایدل دیکی حالده دیکر . لرنجه عین ناموس و شرف نفس صایلور . صحائف و قویات بوکا پاک چوق شاهدر ارائه ایده بیلور . مثلاً : آزو پالور جه بالولرده با پنجه لرده و سائر عویی محلار ده ارکات قادین ، قیز اوغل ، بابا ، آنا بدی وی صاحبی کبی قارمه قاریش ق اولوب ، جان ایستادیکی بر کیسه نک قول تو عنده کره رک کزملری ، بابا ، اوغلدن آنا قیزدن جهاب ایتمد لری داره ناموس سده ایکن ، اسلام لرجه ، بلکه بتون شرقایلر جه قیب قرمنی بر ناموس سر لاق .

ایشته بونهاوت و شوتضاد یالکز جمیت و قیله لر آره سنده دکل ، بلکه بر جمیتک داخلنده اولان بتون افعال و بتون تمايلات

علو مدرکه انسان لر صادر اولان بتون افعال و بتون تمايلات هپ انسانک کندو سعادتی ایچون در . یعنی انسان نه یا پار سه ، نه دوشیور سه ، کندو سعادتی ایچون یا پار ، کندو سعادتی ایچون دوشیور . « سعادت » داعماً علت غاییه در .

فقط انسان لر سعادتی پاک متفاوت طرز لرده ظاهر او لیور . هر صنف و هر طبقه ، سعادت لری آیری قابو لدن یکلیور لو . سعادتک ظهوری یک نسق دکل دندر . مثلاً : انسان لر دن کبی زنجبل لکی کبی کاتبلکی ، کبی عسکر لکی ، کبی ده پادشاهی واسطه سعادت اوله رق قولانیور . ایشته بوسائطه سعادت ترتیب ایدیور . . . بو نلرک آرمه سنده سعادت وارد . . .

فقط اشبوب سعادتک دوامی ایچون ناموس ، شرف نفس لازم و شرطیدر . یعنی سعادتک حامی سی شرف نفس ، ناموس دندر . اشته « ناموس و شرف نفس » لک ایش بیله جنی نقطه بور اسیدر . اکلا شلیور که وسائط مختلفه دن اقتطاف ایدان « سعادت » لر پاک متفاوت اوله رق میدانه کلیور لو ، بحوالده بو نلرک حامی لری اولان « ناموس و شرف نفس » ده آنله موافق و آنله ایله متناسب اولما سی ضروریدر . کاتب ، زنجبل ، پادشاه ، اصناف و وسائط مختلفه ایله الده ایده بیلد کلری « سعادت » لرک حامی لری اولان در جه ناموس لری آر آندده ده کبی اشبوب « سعادت » لرک حامی لری اولان در جه ناموس لری آر آندده ده کوژه چار په حق در جه ده تفاوت لر اولما سی طبیعیدر .

بر دیپلومات سعادتی دیپلومات فنمه آر ایور . سعادتی شو صمعت دن تحصیله چالشیور ؟ وفق ده او لیور . طبیعی بوسعادتک قاره هوسنده

مواضع

منیری : مناسنتری اسماعیل حق اندی حضرتی
محمری : سیروزی : ح. اشرف ادیب

— درس ۶ مابعد —

اوته کیلر کلش ، بونلری استرداد ایتمک ایستدمشلردى :
— بونلر خاڭىن در ، دیدىلر ، فىتلر ايقاع ايتىدىلر . خيانىڭىلەك
ایتىدىلر . بونلری كىرك الەجىز ! ..
عمر و بن عاصى كوندرمشلردى : — بونلر خۇذىمە قولەسى در .
دیدىلر ، بىز بونلری طوقىق ایستەدك قاچىدىلر .
نجاشى قورى سوزلە حكم ایتمى . بىرگە سوپىتىدى :
— نىچۇن سز بورايدى كەلدىكىز ؟ .. صوردى .

— دېنجزى محافظە ئىچۇن ... دیدىلر .

— سىرىك دىنلىكز باشقۇدى ؟ بىر قوم دىلمىز ؟

— يقىن زمانە قىد . اویله ايدى . بىز و قىتىلە سۈرقەت ايدىدك .
حرام يردىك . غىصب و غارتە الفت ايدىدك . قىزىل مىزى اولەورى
ايدىك . اویله بىر قوم ايدىك . لەن اه بىر رسول كوندردى . كىتاب كادى .
قرآن جليل نازل اولەدى . بىتون - قابق دنيویه واخزویه بىزە بىان
اولۇندى . بىيانات سەھانىيە بىزى ارشاد ایتىدى . پت پىستىكەن قورتولۇق .
اونلار ایسە خالا اسکى قفادە . بوندىن طولايى بىزە دىشمەن اولەدىلر .
— نە دىرسكىز ؟

— لەن سؤال ایت . عىسى حىفندە نەسۋىلەرلەر . دينى تەقىيەتلىرىلر .

— [بىچاپ ؟ ..] نصل بىيارىكىز عىسايى ؟

— نصل خىر ويرمىش سەه اویله .

— قرآنە عىسايە دائىر بىرىشى وارى ؟

— وارىا .

دېنرىك همان سورە مىزىك باش طرفىدن او قومىغا شلايدىلر . او قو .
دېنچە ئىچاشىنىڭ كۆزلىردىن ياش آفدى . او قودقىچە ئىچاشىنىڭ قىلى مەنسىس
اولەدى . انتباھ حاصل ایتىدى . اویله مېھوت قالدى . سەرمەت حقايقى
اولەدى . حىرتىدە قالدى بو حقىقەتە :

— او دە اللهك بىر قولى در . ھېچ اللە ئەظيم الشانك اوغلى اولورى ؛
صو كىرا نزەستىدە قايلر اللهقى اونىڭ ؟ الخ . . . .

بونىڭ اوزىزىنە ئىچاشى : — بىز مكىلىز ھىزىان ايدىلر ، دىدى ؛ بونلر
حقىقەتە طوغىر سوپىلر . قىبلرى پاڭ . اعتقادلىرى عقلە موافق . بونلر
ھەر دىزلى افتزادن بىرى در . والله حق بودر .

ھەمان اوته كىللىرى دفع ایتىدى . بىر چوقى ھەدیە لەر كىتىرمشلردى . ھەدیە .
لەنچى دە كىرى چوپىرىدى . مەهاجرلىرى چايدى ایتىدى .

— دىنلىرىنى محافظە ئىچۇن ئىچۇن ئىتشلەر . بونلار شايدى احترام آدملىرى ...
الله دە ئىداز قرآنە : — (ذلك بان مهنم قىسىمین ورھاناً وانهم
لا يستكبدون .) اىچۇلۇندە قىسىم وار .

گندوسىنى جناب عالم السر والخفائن ئىنارتى آلتىدە او لەيغى دوشۇنور .
برەئۇمن داڭما كندوسىنى مەتقىم و قەھار اولان جناب حقك تخت ترەصدىدە
او لەيغى بىلۇر . بونكەلە بىزابر خىن و آشىكارە يابىنلىرى بىتون افغان
و حىركاتىسىدەن . مىسۇل او لەجىنى و عن قرېب جناب ذوالجلالك نزد
سەھانىيەندە محاڭىمە كەيدىلە جىكىنى دە دوشۇنور . نە يابىدى ايسە آنڭ چۈزى
سەزاسى بولەجىنى يقىيا بىلۇر .

اشتە بىر مۇمن كامىلەت حالى ! ..

دوشۇنلىسۇن ! ... ايمانى كامىل اولان بىرانسان صدائى وجدانىسىنى
دەكلىيەر ك قوئە شەھوبەسەنە نىصل قاپىلۇر ؟ ! باشقەسەنڭ حىفندە تجاوزى
ايدەر ك و ئەظىفەسزىلىكى نىصل تجویز ايدى ؟ ! بىرانسان جناب الالە
و حىيات اخروييە حىقىلە ايمان ایتىدىكى حالىدە طریق عدل و صوابىن
نىصل انحراف ايدە بىلۇر ؟ ..

اشتە بىر مۇمن بولىلە بىرادارە بولىلە بىر قاڭ و مەحافەظك زىزچايدەستە
بولۇلۇر . پادشاھ ، وزىر ، مير ، حاكم ، كاتب ، اصناف رەنجرى ،
زىنگىن ، فقىير ، بىيوك ، چۈشكۈ ، قوى ، ضعيف ، الخ ... هېمساواي
اولەرق اشبو جايدەنىڭ آلتىدە ساپىان اولىلۇر .

ياقۇءە جېرىيە ، ناموس و شرف نفس دىدىيەكىمز شىلرەت حالى
بويلەمى ايدى !! هيھات ! !

برىد ، اشبو جايدە دائىمەر ، عادىلەر .

حىكىمتىك ادارەسى ، قانونك نفوذى و تەطبىق بويلەمى ايدى ؟ ..
هيھات ! !

بناءً عليه بىووظفىيە مەممەتى ئىغا ئىدىن آنچىق دىندر ، آنچىق
فەكتە دىنيدىر .

ايشتە بىر مطالعه غالب امور و اكتىرىت احوالە باقىلەرق استئاج
ايدىللىشدەر . يوقسە بىر مۇمن بىتون عمرىي اسىر شەھە اولەرق اسرار
ايتىدىكى حالىدە دېكىر بىر دەھرىنىڭ بالەكس بىتون فضائل و ادب و عقىقى
جىم ايدەر ك عمرىندە بىر دەۋە اولىسۇن نامشروع بىر ايشى ارتىكاب
ايتىمەسى جاڭز ، بلەكە و قوئى دە واردەر . فقط بوكى احوال نوادر
قىلىنلىن اولەقلە قاعدة كەلەپە قارشىو بىر مادە نقض تېكىل ايدە من ، ذاتاً
حىكىم اكتىرىت اوزرە بنا اولۇر .

خلاصە و تېجىھە : انسانىت ، فەكتە دىنلى ، مەدىنت زنجىر كې يېك
دىكىلرینە سەبوبىطىر . بىرىنلىك يېنلىن قۇيەسى دېكىرلىنىك ولو بىتسائىلە
اولىسۇن ، اساستىن محو و بىر باد اولىسىنى استازم ابدر . و بىرىنلىك يېنلىن
اوئىناسىسى دېكىرلىنىڭ سارىلىنى ئىچاب ايلر ... بناءً عليه بونلار
بىرىنلىك دېكىرنىن انفكارلىنىڭ عدم جوازى تېجىھە قطۇعە اولەرق مىدانە
چىقىپور .

قران علماسىنىدە

ھەلبەم نابت